

Korona aşısı

– Spikevax (Moderna)

Bu aşının önerildiği kişiler için bilgi

Yeni Korona virüsü solunum yolu hastalıklarına neden olmaktadır. Çoğu kişi hiçbir belirti göstermemekte veya hafif belirtiler göstermektedir. Ancak bazıları ağır hasta olmaktadır. Yaşlılarda ve önceden başka hastalıkları olanlarda hastalığın ağır seyretme riski veya ölüm riski çok büyüktür. Asıl amaç hayatı ve sağlığı korumaktır.

Bu Korona aşısını kimler yaptırabilir?

Ulusal aşı programı uyarınca Korona aşısı Norveç'te ikamet edenlere teklif edilir. Aşı ücretsiz ve isteğe bağlıdır.

Nerde aşı olabilirim?

Aşının kimlere teklif edildiği, nasıl uygulanacağı ve ne zaman yapılacağı konusunda belediyenizin internet sayfalarında verilen bilgilere bakınız.

Aşılama aşağıda belirtildiği şekilde yapılmaktadır:

Aşı kolun üst kısmına yapılır. Sağlıklı olup olmadığınız ve daha önce yaptırdığınız aşılarla tepki gösterip göstermediğiniz aşılanma öncesinde size sorulur. Daha önce Korona hastalığına yakalandıysanız veya Korona aşısı yaptırdıysanız, hamileyseniz, alerjiniz varsa, ilaç kullanıyorsanız veya başka sağlık sorunlarınız varsa bilgilendirmeyi unutmayınız. Gurubunuz için geçerli olan doz sayısı ve aralığı konusundaki yönlendirmeyi takip ediniz. Aşı uygulama yerinde çalışanlara bu şekilde yardımcı olmuş olacaksınız. Dozların saptanan sürede alınması önem taşımaktadır. Akut hastalık ve 38 dereceyi aşan ateş olması halinde aşılanmanın ertelenmesi normaldir. Aşılanmanız sonrasında aşı uygulama yerinde en az 20 dakika beklemeniz rica edilecektir.

Bu aşı nasıl etki etmektedir?

Aşı Korona virüsünün çiviye benzeyen uzantılarının tarifini (haberci-RNA) içermektedir. Vücut bununla, savunma sisteminin çalışabileceği, virüsün bu çiviye benzeyen uzantıların zararsız örneklerini üretir. Bu şekilde, daha sonra virüse yakalanılması halinde, vücut gerçek Korona virüsünü tanımayı ve ona karşı kendini savunmayı öğrenir. Aşı içindeki Haberci-RNA, genetik materyali etkilemeden, kısa bir süre sonra vücut tarafından kırılır.

Bu aşı canlı virüs içermemekte ve Korona enfeksiyonu yaratmamaktadır. Korona aşısı önleyici olup, hali hazırda Korona hastalığına yakalanmış olanı tedavi edememektedir.

Bu tür aşı üretme yöntemi daha önce insanlardaki bulaşıcı hastalıklara karşı kullanılmamıştır. Ancak bu teknoloji bilinmekte ve kanser tedavisinde kullanılmaktadır.

Aşı ne derece iyi etki göstermektedir?

Yeni Korona virüsü nedeniyle oluşan hastalığa karşı bu aşı koruyucudur. Hem ilk hem de ikinci doz sonrasında *ciddi* hastalığa karşı koruma etkisi yüksektir. Korona virüs enfeksiyonuna karşı iyi bir korunma için iki doz gerekmektedir. Koruma süresinin ne kadar sürdüğünü şimdilik bilmiyoruz. Korumanın azalması halinde tazeleme dozları söz konusu olabilir. Aşılar enfeksiyona karşı tamamen korumamaktadır. Bu nedenle güncel enfeksiyon tavsiyelerine uymaya devam etmek önem taşımaktadır.

Yan etkileri

Yan etkilerin çoğu aşılanma sonrasındaki ilk günlerde görülür. Korona aşıları diğer aşıların alışılmış normal yan etkilerinden daha fazla yan etkiler yapar. Belirtiler genellikle hafif ve orta derecede olup, birkaç gün sürer. Ancak bazılarında daha güçlü yan etkiler görülür. Gençlerde yaşlılara göre genellikle biraz daha güçlü yan etkiler görülür.

Aşılananların çoğunda iğne yapılan yerde ağrılar oluşur. Sık görülen diğer yan etkiler yorgunluk, baş ağrısı, kas ağrıları, üşüme, eklem ağrıları ve ateştir. Bu yan etkiler genellikle 2. doz sonrasında görülür.

Ciddi yan etkiler nadiren görülür. Nadiren görülen yan etkiler arasında kalp kası iltihabı (myokarditt) ve kalp torbası iltihabı (perikarditt) vardır. Bu kural olarak 2. Doz sonrasında gençlerde ve genç yetişkinlerde ortaya çıkar. Ağır alerjik tepkiler ve kalp iltihabı gibi nadiren görülen yan etkiler, ortaya çıkarsa, tedavi edilebilir. Bugüne kadar bilinmeyen, nadiren görülen yan etkileri veya aşı yapıldıktan uzun süre sonra görülen yan etkileri göz ardı edemeyiz.

Yan etkilere maruz kalmam halinde ne yaparım?

Beklenmeyen, güçlü veya uzun süre devam eden yan etkilere maruz kalmanız halinde değerlendirme ve tavsiye için doktor veya diğer sağlık çalışanı ile bağlantı kurmalısınız. Bu tür yan etkilerin aşı nedeniyle ortaya çıktığını düşünüp düşünmemenizden bağımsız olarak doktor ve sağlık çalışanı ile bağlantı kurmalısınız.

Sağlık çalışanları aşından kaynaklandığı konusunda endişe duydukları ağır veya bilinmeyen tepkileri bildirmekle yükümlüdürler. Siz kendiniz de helsenorge.no kanalıyla bildirimde bulunabilirsiniz.

Koşullu onay

Bu Korona aşısı binlerce kişiye aşı yapılarak büyük araştırmalarda test edilmiştir. Araştırmalar diğer aşılar gibi yapılmıştır. Ancak gözlem süresi daha kısa olmuştur. İlaç düzenleme kurumları bu aşıyı koşullu olarak tanımışlardır. Bunun anlamı, aşının sağladığı yararın riskinden çok daha fazla olduğunu değerlendiren yeterli datanın olmasıdır. Ancak aşı üreticisi araştırmalara devam etmek ve akabinde zamanla ortaya çıkan datayı ilaç düzenleme kurumlarına vermek zorundadır.

Bana hangi aşı yapıldı?

Korona aşısı yaptırdığınızda Ulusal Aşı Kayıt Sistemi SYSVAK'a bunun kaydı yapılır. Bu bilgileri helsenorge.no'da bulabilirsiniz.

Daha ayrıntılı bilgi almak ister misiniz?

Doktorunuzdan, size aşı yapanlardan veya diğer sağlık çalışanlarından bilgi alabilirsiniz. Ayrıca bkz. Folkehelseinstituttet'in internet sayfası: <https://www.fhi.no/kvp>